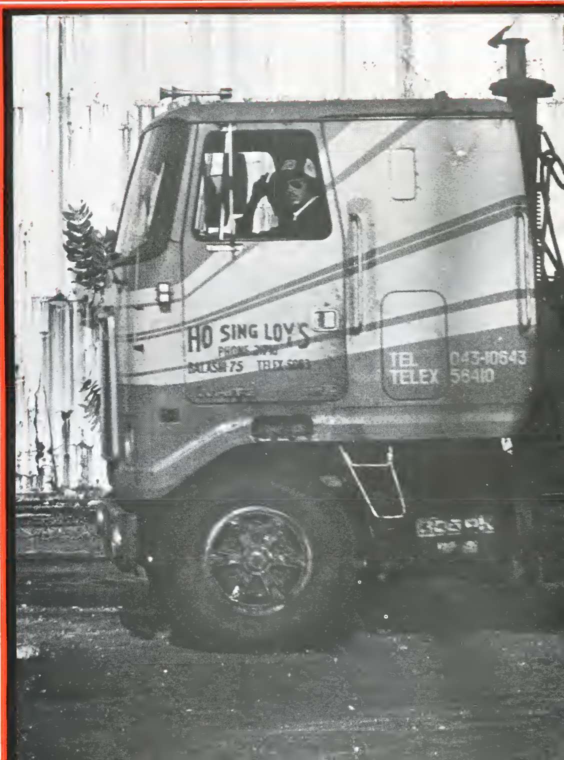
AÑA 12

1

JANUARI 1981

skol & komunidat

SINDIKATO DI MAESTRONAN DI ARUBA SIMAR

National/Panasonic

1. V.H.S. VIDEO RECORDER
   2 - 4 - 6 hours
2. MUSIC CENTER STEREO
   3 in 1 Ledsonic Series
3. Visit our NEW showroom in the Fergusonstraat and have a look at our large assortment HI-FI components and color T.V.

UNICON

FERGUSONSTRAAT - TEL. 23555

THE NEW INDIA ASSURANCE CO. LTD.

PAARDENBAAISTRAAT 8
ARUBA - 24835-24879

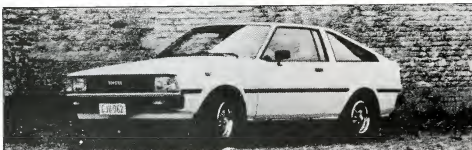
FOR ABSOLUTE SECURITY AND SERVICE

GENERAL AGENTS
ARUBA: Ch. H. RAGHUNATH

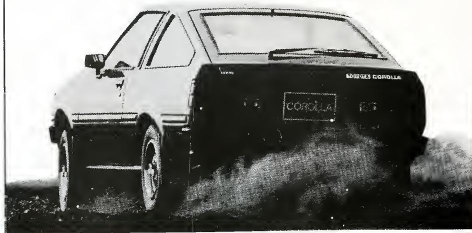

Het bespaart u een hoop tijd en moeite wanneer u voor uw schoolbenodigdheden eerst gaat kijken bij:

ARUBA BOEKHANDEL
ARUBA POST

Introducing the sporty economist. The new Toyota Corolla.

Wherever you take your family in Toyota's new Corolla you'll all go in comfort, style, and with great fuel economy.

Inside, there's room for two adults to stretch out up front and plenty of room for three kids in the back. Corolla offers you more room than most other cars in its class, including ample cargo space behind the rear seat for the family's luggage.

MacPherson front suspension and Toyota's new four-link coil spring rear suspension give Corolla a ride that's smooth.

Add to this the responsive handling of rack-and-pinion steering, front disc brakes, road-hugging radial tires, and child-protector rear door locks and you have a car that not only rides smoothly but is also safe and fun to drive.

If the new Corolla sounds good to you, you should see the way it looks. It's aerodynamically designed in a sporty wedge shape that slices through the air, reducing drag and fuel consumption.

Corolla gives you the choice of an automatic or 4- or 5-speed transmission, plus numerous other standard as well as optional features from which to choose.

With a car like this for your family to look forward to, it's no wonder Toyota Corolla belongs in a class by itself.

A CLASS BY ITSELF

TOYOTA COROLLA

GARAGE CORDIA ARUBA

L. G. Smith Boulevard 114 — Oranjestad - Aruba

TELEFOON 24455 - 24457

ARUBA'S 'big 4'

Schweppes

Pepsi-Cola

VICTORIA BOTTLING COMPANY CO. LTD.
San Nicolas

redaktie: j. j. coutinho, a. vrolijk, m. winklaar, w. richardson, v. wever, c. tromp, u. lim-apo, r. oomen en h. oplaat - *redaktie-adres:* kantoor simar, sabana blanco 36 - *bank:* a.b.n., banknr. v. 31.47.886 - *layout en fotografie:* r. de graaff - *drukker:* v.a.d. - *abonnementen:* ned. antillen naf. 25,— per jaar, nederland naf. 25,— per jaar (zeepost), luchtpost naf. 40,— per jaar, overige landen naf. 25,— per jr. *simar, sindikato di maestronan di aruba,* sabana blanco 36, p.o.b. 582, oranjestad, tel. 24219 - *bestuur:* madonna stephens, voorz., carla kelkboom, sekr., henk weustink, penningm., veronica paul, 2e sekr., mercedes van der hans-orman, 2e penningm., arturo oduber, comm. *sekretaresse kantoor:* mevr. f. alexander - *vergaderplaats:* sabana blanco 36, tel. 24219, simarleden die hier willen vergaderen kunnen de sleutel op het kantoor afhalen - *banken:* banco barclays antiliano v-224-1, algemene bank nederland 31.47.886, *nieuwe leden:* kunnen iedere dag opgegeven worden op het kantoor, sabana blanco 36

skol

aña 12 - no. 1 - januari 1981

E problemanan na M.T.S.:

Maestronan ta stop di guli e produktonan di malmaneho di gobierno insular pa ku enseñansa!

Buitengewone algemene ledenvergadering van de Simar.

Pueblo ta fadando di mal maneho

Den nos ultimo numero, esun di desember 1980, ya kaba nos a dedika hopi atenshon na e problemanan ku a surgi rond di e Middelbare Technische School Cesare Terzano. A sali na kla ku e problemanan aki a kuminsa mas ku 2 aña pasá i ku durante tur e tempo ei bestuurscollege a logra di laga e kos aki lastra, sperando ku e asunto lo muri un morto keto.

Promé ku nos sigi mas den detajes di e problemanan na M.T.S. nos kier a mustra riba e relashon ku ta eksisti entre e problemanan ei i e situashon aki na Aruba en general i den enseñansa en partikular.

Pa nos komo hendenan di enseñansa, e akshonnan di e maestronan na M.T.S. no a bin komo un sorpresa. Meskos ku ningun akshon den e dianan aki lo bin komo un sorpresa pa nos. E situashon aki na Aruba NO ta manera algun hende kier laga nos kere! Pa motibo ku pa algun hende aki na Aruba kosnan ta bayendo bon i ku e mesun grupito aki tin un influensia grandi den medionan di komunikashon, nan a purba di krea e impreshon ku tur kos ta bajendo o.k. i ku nos no tin nada di worri.

Pero, si e homber chikito den nos komunidat

& komunidat

sindikato di maestronan di aruba

por a duna su komentario, sin miedo pa perde su trabou e orei, e grupito privilegia por a wak ku no ta pa tur hende kos ta bai bon. Mayoria parti di nos poblashon a haya su mes den gran problema enfrentando e aumentonan di preis durante e ultimo tempo. Aumentonan ku a tuma lugar sin tene kuenta at all ku e entrada di un famia. Un tata di famia ku 4 yiu, ku un entrada di f. 800,— pa luna mester paga e mesun brandstofclausule i e mesun f. 150,— pa number di auto ku e famia ku tin un entrada di f. 3000,—. Ta klaro ku e famia ku f. 800,— pa luna ta sinti e sla hopi mas duro. I tur esaki danki na un gobierno ku ta yama su mes SOSIAL-DEMOKRATA! No laga nos hari.
Aparentemente nos gobierno insular a haya su mes den problemanan finansiero despues ku nan a aumenta nan mesun salario ku mas ku 50% i despues ku diferente kompanianan di aviashon a presenta e kuenta pa tur e snoepreisjes di nos gobernantenan pa eksterior. Na e momento ei nan a disidi pa bai rondia mas sen ainda serka e pueblo, sin tene kuenta ku entradanan i otro sirkunstansianan. E uniko kos ku tabata konta, tabata e entrada di gobierno. No tabatin un plan of un konsepto ideologiko den kual tur esaki por a "fit". Ta plaka nan tabata kier, ta plaka nan a bai buska i, te awor, ta plaka nan a haya.
Anto no fe pueblo so. Mas i mas nos politikonan ta hinkando nan mes den e sektor di komersio komo kommissario pa asina kada luna nan por toka mas ainda. Ta kon bo por spera di politikonan asina ku nan por sali na vanguardia di e pueblo, kual su interes por sierto no ta semper igual na e interes di dunadornan di trabou!
Tur esaki ta mustra ku aki na Aruba, riba nivel politiko, ta un lema so nan konose: pakken wat je pakken kan, en laat maar waaien!

Gobierno ta neglisha ensenansa

Loke a ser papia ariba tambe ta konta pa enseñansa. Pa anjas kaba hopi skol aki na Aruba tin falta di material. Un kantidat di edifisio di skol ta den un estado deplorabel. Hopi di e material ku a resta den e skolnan ta mas ku 20 aña bieu. Bukinan ku ta kai fe otro. E kontenido di e bukinan ta ponebo yora. Ni un buki ta eksisti den skol basiko ku por duna nos muchanan un bon idea di nos historia. I esaki den un situashon, kaminda nos gobernantenan ta blo papia di nos identidat kultural.
Ta dikon nos ta haya nos mes den e situashon aki? Ta dikon nos enseñansa te na e momento aki tin nada di haber ku nos identidat kultural? Ta dikon un gran parti di nos beursaalnan ta sinti nan mes masha bon na Hulanda i no kier regresa Antias? Ta dikon tanto maestro- i maestranan ta sinti nan mes hopi frustrá den nos enseñansa?
Pasobra no tin un maneho drechi di gobierno pa ku nos enseñansa! Te asta t'asina ku nos diputado di enseñansa na varios okashon a admiti kaba ku e tin ningun bista riba e desarojo di nos enseñansa. Imahinabo! Nombrashonnan di esnan ku mester stipula un maneho drechi, manera semper, no sa wordu hasí a base di kalidat pero a base di relashonnan politiko. Ta pesei nos ta haya nos mes konfronta ku un maneho **inkonsistente i desastroso** pa ku enseñansa. Ta pesei nos ta haya nos mes konfronta ku problemanan na M.T.S. E maestronan ta stop di guli e maneho inkonsistente i desastroso di gobierno. Nan no ta laga gobierno hunga wega ku nan mas. Meskos ku e pueblo trahador di Aruba, trempan of laat, lo no permiti gobierno mas pa hasi abuso di dje ku un **brandstofclausule, number di auto, preis eksorbitante pa awa bruin, nombrashonnan politiko** etsetera, etsetera. Pueblo a bai ekonomisa pa nos gobernantenan por probecha! Pero esaki lo no sigi pa semper. Mas i mas hende ta ripara ku den nos komunidat e rikonan ta bira mas riko i e pobernan ta bira mas pober . . .

Di 32 ora pa 27 ora

Awor kiko ta sosodiendo na M.T.S.? For di hopi tempo kaba nos ta tende di problemanan ku a surgi na M.T.S. Den nos ultimo numero nos por a lesa kon e maestronan di M.T.S. durante mas ku 2 aña kaba ta luchando pa haya e rekonosimiento kual nan tin derecho riba dje. T'asina ku M.T.S. ta wordu konsidera komo middelbaar beroepsonderwijs, meskos ku e skol pa kleuterleidsters i e M.A.O. Sinembargo e maestronan di M.T.S. no ta haya e mesun trato ku e maestronan den e otro sektornan di middelbaar beroepsonderwijs. Mientras ku riba M.A.O. e maestronan tin ku traha 27 ora den un volledige betrekking, e maestronan di M.T.S. ta wordu obliga pa traha 32 ora den un volledige betrekking. Aparte di esaki e pago ku e maestronan na M.T.S. ta haya te ainda no ta esun di un maestro ku ta traha den Middelbaar Beroeps Onderwijs. Tog gobierno a priminti nan, ku ora M.T.S. para riba su mes nan lo haya e mesun pago i e mesun oracionan ku e otro skolnan di middelbaar beroeps onderwijs.
Ounke ku e direktor di M.T.S. si a haya e trato di un direktor di un skol den middelbaar beroeps onderwijs, e maestronan pa 2 aña kaba ta warda riba e mesun trato. Esaki ta un otro prueba di e maneho inkonsistiente di gobierno pa ku enseñansa. Durante e deliberashonnan ku Simar i e maestronan di M.T.S., di parti di gobierno tabata eksisti ningun forma di komprenshon pa e demandanan di e maestronan. Ora ku a sali na kla

SIMARVOORZITSTER MADONNA STEPHENS

ku e maestronan no por a spera un kambio den e aktitud di gobierno, nan a disidi pa bai den akshon. E orei gobierno a mustra su berdadero kara. Nan a bin "informa" publiko ku argumentonan inkreibel baho, bisando entre otro ku eigenlijk e maestronan ta traha solamente 20 ora pa siman i ku e opleiding di mayoria parti di e maestronan na M.T.S. ku a tuma lugar aki na Aruba, tabata algo pa kual nan nester keda gradisi gobierno te den eternidat. Mes ora e reakshonnan a drenta serka bestuurscollege. Kabesantenan di skol a eksihi un dispensa di bestuurscollege, komo ku nan por a prueba ku un maestro ta traha por lo menos 40 ora pa siman i e diputado di enseñansa mester ta na altura di esaki. Poko dia despues Grace Bareño a admiti dilanti alumnonan di M.T.S. ku enberdat e profeshon di un maestro ta inklui mas o

menos 50 ora di trabou pa siman. Dikon anto nan a purba di manipula opinion publika ku informashon falso? Gobierno tambe ta kana tras di e garoshi fasista di Diario, ku den ultimo tempo ta tuma hopi esfuerso pa krea un aktitud hostilio pa ku enseñansa bou di publiko?

Di 27 ora pa 32 ora?

Komo ultimo desaroyo den e kaso di M.T.S. a bin padilanti un karta ku bestuurscollege a manda tur e otro skolnan den kual nan ta menshoná, ku bestuurscollege ya kaba a tuma e desishon pa aumenta e orarionan di 27 pa 32 ora pa tur skol, kuminsando e proksimo aña eskolar. A base di esaki Grace Bareño kier papia ku e maestronan di M.T.S. pa asina yega na un akuerdo den kual e oranan di M.T.S. lo wordu bahá temporalmente, te na e momento ku tur skol lo traha 32 ora, pa e orei nan por hisa e oranan di M.T.S. pa 32 atrobe sin problema. Aki nan ta bruha dos kos ku otro. Di un banda ta willing pa elimina e diskriminashon di M.T.S. dor di baha e oranan pa 27, pero di otro banda nan kier eksihi di e maestronan di M.T.S. pa nan no bai oponé e kitamento di un derecho fundamental di tur maestronan den enseñansa sekundario dor di subi nan oranan pa 32!

Ta mas ku kla ku bou di un kondishon asina e maestronan lo no bai di akuerdo ku proposishonnan.

Manera kos ta bayendo, bestuurscollege ta bai haya su mes den problema ku mas sektor di nos enseñansa. E manera arogante di B.C. pa tuma un desishon i pa, despues ku e desishon a ser tumá, invita e sindikato i esnan konserni pa bin papia riba e posibel konsekuensianan. Esei ta e konsepto di demokrasia di nos gobernantenan!

Nos kier laga e prosedura un banda. Ku ki argumentonan gobierno kier pone tur skol traha 32 ora? Nan kier aumenta e kalidat di nos enseñansa?

Si esaki ta e kaso, nos ta di opinion ku tin mihor manera pa realisa esaki. Laganan instala un grupo di trabou (ku émfasis riba trabou) pa inventarisa tur e problemanan di nos enseñansa, laga e grupo aki desaroja un bista global di nos enseñansa den futuro pa asina e por traha un plan ku kual nos por solushona tur problema na un manera efisiente. Pasobra tin hopi problema ku mester wordu solushona: problemanan tekniko, organisatorio i problemanan ku ta toka e kontenido di nos enseñansa. Aruba tin mester urgentemente di un maneho pa enseñansa!

Nos ta spera ku e problemanan na M.T.S. lo keda bon solushoná. Sinembargo un kos mester keda bon kla. E asunto di M.T.S. ta djis un di e diferente indikashonnan ku gobierno ta neglishà nos enseñansa.

Den e dianan pendiente . . .

Den e dĭanan pendiente
nos rumannan di otro banda ku ta kore
den e kayanan habrĭ di ansha
nan ta muri den kareda di maĭnta
nan kurasón hisá na laira
i e tironan
ta zona den nan lomba

E delaster dĭanan
ku nan notisia a drenta den nos besindario
ku nan kièr a skonde
tras di e portanan
manera rekuèrdonan históriko
ku a kai den nos rosea

E doló den nan kamisa
a keda sali den maĭnta
manera nan a kai ku speransa den ambiente
i e otronan a spièrta den e bentananan
ku a kibra den nan kara

I nan a sigui kore
ku sapatonan di lona
den e hanchinan di otro banda
e Pedro, e Ernesto, e Marĭanan
e muchanan di semper ku ta sigui
e hil'i sanger for di nan nanishi
i e lensonan di flor
ku a pega den nan boka

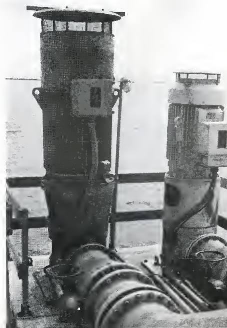
Pedro R. Velásquez

AQUANOVA II

Despues di a lesa e artikulo den Skol i Komunidat i tende e komentarionan den e reunion di Eilandsraad a bin varios pregunta padilanti.
For di WEB mes tambe a sali hopi komentario.
E trahadonan no tabatin un palabra bon pa e makambanan ku ta opera e planta di Aquanova. Manera mayoria di e makambanan ku Hulanda ta manda pa traha na Antias, esakinan ta kere ku Antiano ta hende kens i no sa nada. Pero pa tapa nan boka ta e mes un Antianonan, Arubianonan, aki ta hasi ku Aquanova ta drai awor. Segun nos tin entendi ku e hefe di WEB a pidi e kompania di Aquanova pa si mester sigi ku otro planta di Aquanova, pa por fabor retira e personanan ku nan tin ta traha aki, pasobra nan ta personanan non-grata den e planta di awa.
E material ku kual e planta nobo aki ta trahá ta sina malo ku kada rato un kos ta kibra. Imaginabo material nobo ta kibra. I ora un kos kibra ta henter e planta a para. Awa salo ta pasa, awa ta spuit afo, awa ta lek, stoom ta sali i ta henter e planta a para.
Bo por imaginabo ku Aruba lo mester depende di un fabrika di awa ku pa kualkier kos ta stop di produsi awa, un produkto asina vital pa eksistensia di Aruba.
Ta asina ku e material ku Aquanova ta trahá di dje no ta wanta. No por usa hero, stainless steel na e planta.
Loke e ekspertonan Hulandes aki a trese i nan manera di traha no ta algo nobo ku e tegnikonan di WEB no sa. Hasta nos a haya e impreshon ku e tegnikonan aki sa mas di e material ku mester i ku nan por traha den e planta di Aquanova.
Hopi korekshon a wordu hasi dor di e tegnikonan Arubiano riba e idea original di e ekspertonan hulandes pa por logra ku awe Aquanova ta funkshona.
Den kuminsamento kaba deputado De Kort a bisa ku ta falta di e trahadonan di WEB mes tambe ku Aquanova no a bin kla na tempo ku su planta.
Pero awor ta ku ayudo di e mesun hendenan aki Aquanova por funkshona, i e makambanan ta bai pronkia ku e eksito.
Hopi hende ta puntra tambe ta kuanto komishon R. Laclé, e tempo ei deputado, i/of MEP formando e gobierno, lo mester a haya pa firma e kontrakto ku Aquanova.
Pasobra mirando e punto den e kontrakto, manera deputado De Kort a trese dilanti, tasina desventahoso pa Aruba, ku nos ta bai pensa ta pa algo a sera e kontrakto aki. Fuera di gobierno e deputado. Laclé, nos no mester lubida ku Arsenio Yarzagaray ta e otro persona ku tabata o lo mester tabata metí den e asunto aki.
E komo hefe di WEB, e tempo ei, alabes miembro di MEP, tabata na kompleto altura di kiko Aquanova, un kompania riba papel, por a ofrese Aruba.
A bin sali na kla tambe ku Roland Laclé a gaña Eilandsraad dia ku el a pidi aprobashon pa e proyekto aventuroso aki. Pues ta kueste lo ke kueste mester a firma e kontrakto ku Aquanova. Pakiko?
Ken su interes a prevalese: di Aruba, di R. Laclé MEP of di Aquanova?
Si ta di Aruba a prevalese pakiko no a pone kondishonnan mas estrikto pa e makambanan. Tambe ta remarkable e silensio profundo ku prensa Arubano a tene ront di tur e asunto aki. Nos por korda si tempo di introdukshon di Aquanova aki na Aruba ku personanan di radio, t.v. i korant a haya un trip gratis di Aquanova B.V. pa bai atmira e logronan di e fabrika na Hulanda. Nos ta kere ku ta loke e prensa Arubiano a mira na Hulanda a tapa nan wowo pa problemanan di e planta na Aruba. Esaki makambanan ta yama "zand in de ogen strooien". E tegnikonan di WEB a suplika gobierno insular pa no permiti otro planta di Aquanova pasobra e planta ta problema so tin.
E planta ta sumamente delikado. I pa desaliña e awa di lama i dor ku Aruba no tin otro fuente di awa potable nos no por depende di Aquanova. Mester di un planta mas fuerte i konfiable.
Fuera di tur esaki poko poko nos ta mira unda nos ta bai.
Hopi hende ta realisa ku ta e pueblo tin ku padese pa interes i kapricho di otro prevalese. Gobierno insular a permiti Elmar pa

kobra brandstofclausule pa nan por kubri gastonan di e planta di awa, WEB. A resulta ku bo ta paga mas na brandstofclausule ku na gastamento di koriente. Kada bes ku e preis di "stookolie", azeta, subi pueblo mester paga mas na brandstofclausule. I segun Elmar ta gobierno ta haya e plaka di brandstofclausule.
Pero aparentemente esei no tabata basta, e gastonan of e gastamento di plaka a sigi subi ku riba e kuenta di awa mes tambe gobierno ta kuminsa kobra brandstofclausule.
Pa e mesun azeta, ku ta herebe e awa den e ketel ku ta produsi stoom pa awa dushi i alabes drai e turbinanan pa koriente, pueblo tin ku paga 2 (dos) biaha.
E plaka ku gobierno ta haya ta pa paga Aquanova?

WASSEN NEUS?

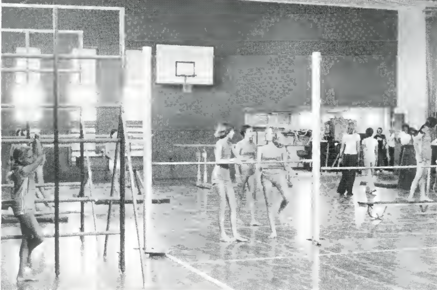
Onlangs arriveerden, met het gebruikelijke tam-tam, de heren Zaandam en Van Putten vanuit Nederland waar zij, volgens hun zeggen, besprekingen hadden gevoerd met betrekking tot gymnastiek- en sportfaciliteiten van Aruba.
Eindelijk, na heel veel jaren, een positief geluid, zal een groot aantal mensen, moe van het wachten, denken.
De iets meer ingewijde echter, haalt eerder zijn wenkbrauwen op: Wat is namelijk het geval?
In het jaar '75 ('76) werd door de Antilliaanse overheid een Nederlandse deskundige op het gebied van het vak Lichamelijke Opvoeding, organisatie van de Lichamelijke Opvoeding, sport en rekreatie, bouw en inrichting van accomodatie, kortom een deskundige all-around man op dit gebied, aangetrokken met het doel de toestand op dit gebied te inventariseren, een behoeftenplan op te stellen en aanbevelingen te doen.
Niet lang na de indiensttreding van deze Nederlandse deskundige, de nu welbekende heer F. v. Gastel, werd het werkterrein ingepakt door het eilandgebied Aruba.
Na 2 jaar had de heer van Gastel grotendeels voldaan aan de hem gestelde opdracht en zijn bevindingen neergelegd in een uitgebreid en gedetailleerd rapport: project "Bouw en verbouwing gymnastiekzalen".
De fase van besprekingen met betrekking tot dat projekt kon dus nu een aanvang nemen; echter ondanks herhaalde verzoeken van de heer van Gastel aan de verschillende verantwoordelijke gedeputeerden, o.a. dus ook aan Zaandam, werd nooit serieus op dat verzoek ingegaan. Maar als het ware is er nooit met verantwoordelijke instanties gedegen overleg gepleegd over het betreffende rapport!
Vorig jaar werd door het B.C. ingesteld de adviesraad voor lichamelijke opvoeding, sport en rekreatie, die tot taak had het B.C. te adviseren met betrekking tot het te voeren beleid op het gebied van de lichamelijke opvoeding en sport.
Onderwerp van gesprek was o.a. ook het projekt gymnastiek en sportzalen, die zonder studie vooraf door de leden werd goedgekeurd. Bovendien bevindt het overleg hierover met de mensen die direkt werkzaam zijn op het gebied van de lichamelijke opvoeding en sport om te spreken over de verschillende behoeften en wensen die in de praktijk leven zich nog slechts in een informatief stadium.
Met deze feiten in het achterhoofd is het geen wonder dat het nieuws over de reis en besprekingen die in Nederland gevoerd zijn met betrekking tot het projekt gymnastiekzalen bevreemding wekt.
Nog veel vreemder is het volgende feit: Er is gesproken in Nederland aan de hand van een summier rapport, uitgebracht door een **Curacaos Technies Adviesburo**, *namelijk Coplan N.V., waarvan de inhoud niet bekend is aan de Adviesraad.*

De volgende vragen komen dus meteen naar voren:

1. Waarom heeft men niet op z'n minst tijdens de besprekingen gebruik gemaakt van de diensten van de heer van Gastel, niet alleen van het rapport, maar ook van zijn aanwezigheid tijdens de besprekingen zelf?

2. Waarom is geen gebruik gemaakt van een Arubaans architektenburo (want daar zijn er verschillende van) die zeker de situatie ter plaatse beter kent en die makkelijker in kontakt kan treden met de heer van Gastel.
3. Wat is het nut van het aantrekken van dure technische bijstandshulp uit Nederland en van het instellen van een commissie (adviesraad van lichamelijke opvoeding, sport en rekreatie) als daar toch geen gebruik van wordt gemaakt?
We kunnen dus konkluderen dat de "verantwoordelijke" instanties in deze kwestie een bijzonder onverantwoord beleid voeren en daarbij te werk gaan volgens eigen (welke?) inzichten.
Deskundigen, individueel of samengebracht in kommissies zijn dus alleen bezig om hun "ledige" tijd te vullen.

Zaandam: Besprekingen gevoerd in Nederland.

In het jaar '75 ('76) werd een deskundige aangetrokken om op het gebied van lichamelijke opvoeding een behoeftenplan op te stellen.

Gymnastiekzaal Colegio: in vervallen staat (plafond).

F.A.V.I. INTEGREERT

> *"Zelfs criminelen worden niet meer naar 't buitenland gestuurd; waarom blinden dan wel?"*

"Ter illustratie: ruim 20 jaar geleden werden twee (visueel en geestelijk) gehandicapte Arubaanse kindertjes naar een Nederlandse inrichting gestuurd. Ze moeten nu achter in de 20 zijn, maar niemand, zelfs de familie niet, weet waar ze nu zitten!"
Aan het woord is Henk de Beijer, de FAVI-sekretaris die op een bijeenkomst met het Simarbestuur en Skol i Komunidat het hoe en waarom van het "Integratieprojekt" uiteenzet.
Ook de voorzitster, Guillermina Thiel-Caster vertelt — uit eigen ervaring — wat het betekent om uit je eigen omgeving weggerukt te worden, om er later, als een vervreemde, weer in neergepoot te worden.
"Dus", vragen wij' "FAVI wil dáárom integreren; opdat de visueel gehandicapten niet meer naar Nederland gestuurd zullen worden?" "Oók daarom", zegt de Beijer, "maar je moet 't meer in zijn algemeenheid zien. 't Gaat ons er niet alleen om die kindertjes hier op Aruba te houden; onze bedoeling is dat deze kinderen opgenomen worden en 'meedraaien' in het bestaande onderwijssysteem en tenslotte in de Arubaanse maatschappij. Dan pas is er sprake van integratie".

> *"The biggest problem of a blind person is not his blindness, but the prejudice others have of his blindness"*

Het integratie-idee, zoals dat reeds in vele landen (V.S., Denemarken, Engeland) met succes gestalte is gegeven, kan gebaseerd zijn op o.m. de volgende overwegingen:
A. De antropologische uitgangspunten: (1) de samenleving dient de mens te waarderen in *zijn* mogelijkheden. Variaties in het menszijn moeten dus niet alleen geaccepteerd worden, maar de mensen moeten ook *in hun verschillen gewaardeerd worden.* (2) *Elk kind* moet kennis kunnen nemen van een grote verscheidenheid in vormen van menszijn en mens-wording en daarbij een *gelijkzijn* in rechten en waardigheid ervaren.
B. Inzicht in het 'anders-zijn' van kinderen. De uniforme situatie van het 'normale' onderwijs en het zich eenzijdig richten op bepaalde cognitieve prestaties, hetgeen een 'gemiddelde' leerling veronderstelt, is op zichzelf de oorzaak van het feit dat vele kinderen zich in deze 'mainstream' niet kunnen handhaven.
C. De toelatingsprocedures. De intelligentietest speelt hierbij vaak de beslissende rol. De laatste tijd wordt echter steeds duidelijker, dat het I.Q.-getal niet veel zegt over de onderwijskundige maatregelen die genomen moeten worden, omdat het de ontwikkeling van kinderen door het toekomstige onderwijs niet kan meten.
D. Kennis over het verblijf in het buitengewoon onderwijs. Behalve de reeds bekende negatieve effekten van buitengewoon onderwijs, zoals stigmatisering, negatief geladen omgang, vervreemding, enz., is uit onderzoek gebleken dat de efficiëntie ervan zeer gering is en in sommige gevallen zelfs negatief.

U hebt begrepen dat bovenstaande overwegingen betrekking hebben op de integratie van alle 'afwijkende' kinderen en niet slechts de visueel gehandicapten. Het leek ons echter goed dit probleem vanuit de algemeenheid aan te roeren. FAVI zelf trouwens staat (logisch) achter een 'algehele' integratie en hoopt dat haar projekt een steentje bijdraagt tot de verwezenlijking daarvan.
Duidelijk is, dat in ons onderwijssysteem vele kinderen worden gestraft voor hun fysieke handicap en/of afwijkend leer- of sociaal gedrag. Niet alleen door verstoting uit dat onderwijs, maar vooral door de sociaal-maatschappelijke en emotionele gevolgen ervan.
Op de mogelijkheid én wenselijkheid om de algehele integratie te realiseren binnen óns verziekte onderwijssysteem, gaan wij hier niet verder in. Wij geloven echter wel, dat het FAVI-experiment ons en de overheid de kans geeft over het een en ander diep na te denken...
Het integratieprojekt van FAVI is gestart in 1979. De dagelijkse leiding ervan berust bij mevr. Philomena Maxwell-Wong. Zij heeft na haar jarenlange ervaring als onderwijzeres in het Arubaanse basisonderwijs drie maanden stage gelopen in Nederland en Denemarken. Haar taak is de visueel gehandicapte kinderen voor te bereiden en te begeleiden op hun weg door het 'gewone' onderwijs. Ze zorgt voor plaatsing van de kinderen, begeleiding van de leerkrachten, geeft de kinderen thuis extra lessen m.b.t. speciale vaardigheden, enz. Momenteel zijn er 8 kinderen 'geïntegreerd' in zowel buitengewoon- (kinderen met meer dan een handicap), kleuter-, als basisonderwijs.
"Zijn dat alle visueel-gehandicapte kinderen die er op Aruba zijn?"
Ph. Maxwell: "Nee, zeer waarschijnlijk niet, er moeten er wel meer zijn, maar we kennen ze niet. Op een bevolking zoals die van Aruba moeten ruim 200 visueel gehandicapten

> *"Een vriend van me liep op straat met zijn vrouw; hij blind, zij niet. Kwamen een kennis tegen, "Hallo, hoe gaat 't? Hoe gaat 't met je man?" De vrouw: "Vraag 't hem zelf, hij bijt niet...!"*

voorkomen (3 0/00), maar nog te veel ouders schamen zich voor zo'n kind en/of zijn niet goed geïnformeerd omtrent de mogelijkheden en houden zo'n kind 'verborgen'."

Denise Koolman (maatschappelijk werkster): "We proberen zoveel mogelijk gevallen op te sporen en dan de ouders in te lichten over en voor te bereiden op ons programma, maar het is natuurlijk onmogelijk om huis aan huis langs te gaan. De neeste gevallen bereiken ons via tips van anderen."

"En ook van doktoren zeker?"

Henk de Beijer: "We hebben eens, een jaar of drie geleden, alle doktoren een brief gestuurd waarin gevraagd werd het aan ons door te geven wanneer een visueel gehandicapt kind geboren werd, of wanneer een patiënt later visueel gehandicapt werd. We hebben één reaktie ontvangen . . . Nee, ik lieg een beetje; de vroegere oogarts die we hadden, dr. Haverbeke, hij werkte wél mee."

"Een blind kind is niet een kind met een probleem, maar een familie met een probleem"

FAVI begon dus in '79 met haar programma, zich er wel van bewust dat het een experiment was, dat het hoofdzakelijk moest hebben van de inzet van haar zelf en de betrokken leerkrachten. Deskundige hulp ontbrak, maar steun hád men: van het B.C. en ook van het Departement van Onderwijs. Het B.C. nam mevr. Maxwell in dienst en liet haar in Nederland een 'crash-program' volgen. Met haar als 'Itinerant-teacher' (lett.: reizend onderwijzer(es)) en bijgestaan door de maatschappelijk werkster van FAVI, Denise Koolman, begon men met een soort 'pilot-program'. Men wist dat men eigenlijk nog niet voldoende geprepareerd was, maar er was een behoefte en dus waagde FAVI het.

Tijdens het eerste jaar experimenteren rezen verscheidene kleine en grote problemen waarvoor de oplossingen niet zo één, twee, drie voorhanden waren. Men dacht erover om mevr. Maxwell in de V.S. een speciale cursus te laten volgen in de grote vakantie. Deze opleiding duurde echter meer dan 6 weken en de kinderen zouden dan te lang in de steek gelaten moeten worden.

Op een congres in Boston, waar FAVI ook was vertegenwoordigd, legde men contact met mevr. Sherry Raynor, die in de V.S. en daarbuiten geldt als een autoriteit op het terrein van onderwijs aan visueel gehandicapte kinderen. Ze is verbonden aan de 'Perkins school for the blind' en leidt een programma voor 'pre-school children'. Mevr. Raynor werd bereid gevonden om naar Aruba te komen om het FAVI-programma te evalueren en van haar adviezen te voorzien.

Van 31 oktober tot en met 14 november 1980 was zij hier en heeft in die periode, samen met de betrokkenen, een zeer intensief programma afgewerkt. Het FAVI-team is zeer voldaan over haar bezoek en heeft hernieuwde moed gekregen om op de ingeslagen weg voort te gaan.

Roly Sint Jago (vice-voorzitter van FAVI en coördinator van het projekt): "Natuurlijk zijn er nog heel wat zaken te regelen, hoewel 't belangrijkste is, dat ons programma loopt en goed loopt!"

Skol i Kom.: "Welke (extra) faciliteiten zijn er nodig om een visueel gehandicapt kind het gewone onderwijs te laten volgen?"

St. Jago: "Dat hangt af van de graad van slechtziendheid van het kind. Als het bijvoorbeeld helemaal blind is moeten er braille-boeken zijn; een brailleermachine, een taperecorder; voor slechtziende kinderen is een t.v.-loep (closed-circuit t.v.) een noodzakelijk hulpmiddel. Tot nu toe hebben wij alles zelf bekostigd, maar voor 1981 is een begroting ingediend bij het B.C. van eenmalige en jaarlijks terugkerende kosten van ons programma. We hebben goede hoop dat het goedgekeurd wordt."

Skol i Kom.: "En de leerkrachten; worden zij speciaal opgeleid wanneer ze bereid gevonden worden zo'n kind in hun klas op te nemen?"

Mevr. Maxwell: "Nee, jammer genoeg zijn we zo ver nog niet. Zij worden uiteraard wel zo goed mogelijk geïnformeerd en daarna doorlopend begeleid en we zijn van plan om in de toekomst speciale workshops te organiseren. Tot nu toe hebben we zeer goede ervaringen met de mensen met wie we werken."

Roly St. Jago: "Je moet weten dat de leerkrachten dit doen, zonder er extra uren of betaling voor te ontvangen. In de toekomst hopen we hieraan wel iets te kunnen doen; óf extra (taak-)uren, óf zorgen dat de klas van zo'n leerkracht kleiner is."

"Wat voor plannen zijn er nog meer in verband met dit projekt?"

Sint Jago: "Hoog op onze prioriteitenlijst staat — en dat zal niet alleen dit projekt, maar ons beleid in zijn geheel ten goede komen — een survey te houden onder de blinde/slechtziende populatie op Aruba. We kunnen dan onze aandacht beter verdelen. Eén van de resultaten ervan zal hopelijk ook zijn, dat we meer kinderen in ons programma kunnen opnemen. We hopen trouwens dat ook de publiciteit die we nu hebben gegeven aan ons integratieprojekt al enig effekt in die richting zal geven."

Oranjestad, 8 december 1980.

AAN:
De Algemene Bank Nederland,
te Curacao.

Mijne heren,

Op 2 december jl. sponserde uw bank via Radio Hoyer 2 om 20.50 uur een programma, waarin de volgende spreuken van de dag werd gelanceerd en ook een tweede maal herhaald:

"De ervaring van een vrouw is het herhalen van haar fouten"

De Werkgroep Vrouwenzaken van de Simar protesteert bij deze tegen de mening, die u via bovengenoemd programma, propageerde.

Wij verwachten van uw bank de duidelijke stellingname TEGEN deze uitspraak via Radio Hoyer 2 en wij eisen een ondubbelzinnige verontschuldiging van de A.B.N.

Mocht u deze — voor ons vrouwen bijzonder discriminerende uitlating — blijven ondersteunen, dan ziet de Werkgroep Vrouwenzaken zich genoodzaakt om het vrouwelijke deel van de bevolking, dat door dit sexistische "grapje" uitermate gegriefd is, te adviseren om de diensten van andere banken dan de A.B.N. in te roepen.

Een afschrift van dit schrijven sturen we naar:
- de U.M.A. te Curacao,
- Radio Hoyer 2,
- de diverse publiciteitsmedia,
- het hoofdkantoor van de A.B.N. te Kneuterdijk, Den Haag.

Namens de Werkgroep Vrouwenzaken van de Simar.

Sindikato di Maestronan di Aruba
SIMAR

Mijne heren,

Wij bevestigen de ontvangst van uw schrijven dd. 8 december 1980 welk schrijven ons op 16 december jl. bereikte en delen u naar aanleiding daarvan mede dat wij inderdaad op 2 december via Radio Hoyer 2 het door u genoemde programma hebben gesponserd, doch dat wij niet op de hoogte waren van de te gebruiken spreuk van de dag, over welke spreuk wij ook ontsteld waren.

De gewraakte spreuk komt dan ook geheel voor rekening van Radio Hoyer 2.

De media werden hiervan ook door ons op de hoogte gesteld.

Wij tekenen inmiddels,

Hoogachtend,
Algemene Bank Nederland N.V.
Kantoor Willemstad (Curacao)

"Leren leven

In de komende maanden zullen we een serie artikelen wijden aan onze ekonomie. De kernvraag zal blijven hoe onze ekonomie dusdanig te regelen dat iedereen aan zijn trekken komt. Dit eerste artikel zal aan de inflatie gewijd zijn. Zo zullen ook nog aan de orde dienen te komen: de arbeidsmarkt, indexering, ekonomische maatregelen voor de toekomst en de plaats en funktie van de overheid.

In het algemeen wordt de inflatie gezien als de grote boosdoener van onze ekonomische problemen in de zeventiger jaren. Dit woord wordt te pas en te onpas gebruikt en het is erg gemakkelijk alle schuld op de inflatie af te schuiven. In onderstaand artikel hopen we enige oorzaken en gevolgen aan te geven en of er oplossingen zijn om de inflatie te beteugelen of eventueel volledig terug te dringen.

Het kenmerk van inflatie is een grote algemene stijging van de prijzen over een bepaalde periode. Doorgaans wordt de periode van een jaar gehanteerd. Deze stijging wordt weergegeven in een prijsindexcijfer. We stellen de prijzen in een bepaald jaar op 100 en vergelijken de prijzen in de volgende jaren met de prijs van het bepaalde jaar.

Op de Nederlandse Antillen verzamelt het Centraal Buro voor de Statistiek deze gegevens en berekent de prijsindexcijfers. Dit buro neemt als basisjaar 1975 (dus 1975 = 100). Als voorbeeld nemen we de gemiddelde kosten van het wonen voor de totale bevolking van de Benedenwindse eilanden. Wanneer we in 1975 voor het wonen f. 250,— per maand moesten uitgeven en op dit moment, december 1980, f. 400,— per maand, dan zijn de kosten van het wonen met 60% gestegen, of uitgedrukt in indexcijfers: woning juli 1975 = 100; woning dec. 1980 = 160.

Wij gebruiken, consumeren, ons inkomen op verschillende manieren. Een gedeelte van ons inkomen wordt gebruikt voor voeding, een ander gedeelte voor vervoer, kommunikatie, ontwikkeling enz. Het is uiteraard per inkomen verschillend welk gedeelte van het inkomen voor voeding, vervoer, kleding en dergelijke gebruikt wordt. Hoe we ons inkomen gebruiken is alleen te bepalen vanuit een onderzoek over een groot aantal gezinnen. Naar aanleiding van zo'n onderzoek wordt dan een gemiddeld consumptiepakket samengesteld. Het laatste onderzoek heeft plaatsgevonden in 1974 en hieruit is het volgende consumptiepakket naar voren gekomen:

voeding en drank	30,5%
kleding en schoeisel	8,5%
woning	18,0%
woning en huisraad	8,0%
gezondheidszorg	4,0%
vervoer en kommunikatie	12,5%
recreatie en kultuur	7,0%
ontwikkeling	1,0%
overig	10,5%
totaal	100,0%

Wanneer je de prijsstijging per groep weet en het gewicht van die groep in het totale konsumptiepakket, is het gemiddelde van de prijsstijgingen te berekenen voor het gehele konsumptiepakket en weer te geven in het prijsindexcijfer. We dienen uiteraard op te merken dat dit gemiddelden zijn. Het konsumptiepakket van hogere en lagere inkomens verschilt aanzienlijk, b.v. bij voeding en drank. Iemand met een tweemaal zo groot inkomen als een ander, eet niet tweemaal zoveel. Het deel dat hij van zijn inkomen zal gebruiken aan voeding en drank zal dus minder zijn dan 30%. Aan de andere kant zal het deel dat hij gebruikt aan ontwikkeling en recreatie groter zijn dan 1% of 7%. In een later stadium, wanneer we de kompensatie van kosten van levensonderhoud behandelen, zullen we op de konsumptiepakketten terugkomen. Tot zover de

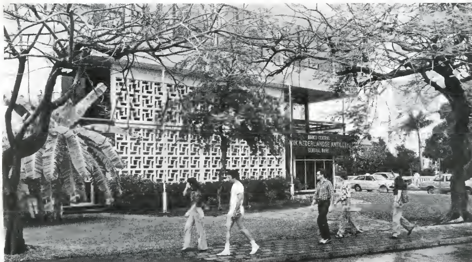
met inflatie"

weergave van de prijsstijgingen en de berekeningen hoe we aan het indexcijfer komen.
Het direkte gevolg van inflatie is geldontwaarding. Met andere woorden, om hetzelfde te kunnen kopen hebben we steeds meer geld nodig. Dit mogen we als bekend veronderstellen, want de laatste jaren worden we hiermee dagelijks gekonfronteerd.
De oorzaken van inflatie kunnen velerlei zijn. Een oorzaak kan zijn, dat de hoeveelheid geld teveel is ten opzichte van de hoeveelheid goederen in een land. Dus een land drukt te veel bankbiljetten, zonder dat er voldoende dekking tegenover staat. Meestal komt dit doordat de overheid te veel besteed en steeds meer geld nodig heeft.
Ook is een oorzaak dat kostenverhogende faktoren worden ingevoerd. Als voorbeeld kan hiervoor dienen een verhoging ineens, of sluipend, van belastingen.
Tekorten op de Betalingsbalans zullen een negatief effekt hebben op de waarde van het geld. Als je geld minder waard is, zul je meer moeten betalen voor buitenlandse produkten. Dit is zeker voor de Antillen een belangrijke faktor, daar wij, wat onze gebruiksgoederen betreft, afhankelijk zijn van het buitenland en dan steeds duurder moeten inkopen.
Inefficiëntie in een bedrijf werkt zeer kostenverhogend, vooral voor wat het management betreft. Ook dit is een faktor op de Antillen, omdat ongeveer 85% van de bedrijven kleine tot zeer kleine bedrijven zijn, waarbij de eigenaar alleen door keihard werken zijn hoofd boven water kan houden en het nog de vraag is of hij ook een bekwaam manager is. Om over efficiëntie bij de overheid maar niet te spreken.
De relatie looninflatie met de kosteninflatie mag niet onvermeld blijven. Looninflatie is zondermeer kostenverhogend. Handhaving van het reëele loon, dus het toepassen van een volledige kompensatie van de kosten van levensonderhoud, brengt je in een inflatiespiraal. De prijsverhogingen lokken loonsverhogingen uit en deze lokken weer prijsverhogingen uit, enz.
Wanneer de banken te veel kredieten verstrekken, zal dit ook inflatieverhogend werken. Door het geven van kredieten zal de girale geldhoeveelheid toenemen, waardoor hetzelfde effekt ontstaat als wanneer de overheid extra geld zou drukken. Tevens zal door een grotere kredietverstrekking meer gekocht worden, zodat de import te groot wordt ten opzichte van de export. We zullen het buitenland dus meer moeten betalen door onze bestedingen, dan wat we ontvangen met onze export. Dit brengt met zich mee dat er tekorten op de Betalingsbalans zullen ontstaan met alle gevolgen van dien waarnaar reeds eerder is verwezen.

We hebben nu zo ongeveer de belangrijkste inflatieoorzaken genoemd. Wat we er tegen kunnen doen is zeer betrekkelijk. Neem als voorbeeld een overheid die te veel geld in omloop brengt. De beslissingsbevoegdheid van een overheid ligt bij politici. Zij, op hun beurt, zitten weer vast aan mooie verkiezingsbeloften tijdens hun kampanje. Als het geld er niet voor is, en dat is meestal zo, zullen ze het wel maken. Ook bij verhoging van belastingen, ineens zoals de B.T.W. in Nederland of sluipend, zoals hier bij de inkomstenbelasting zonder inflatiekorrektie, zal de overheid sterk in zijn schoenen moeten staan om die verhogingen teniet te doen. Zo'n extra centje is mooi meegenomen om je beloften te kunnen vervullen. Het is nl. altijd een prettige gedachte voor een politikus om de volgende termijn weer op die stoel te kunnen zitten. Wat inefficiënte bedrijfsvoering betreft, spant, zeker op de Antillen, de overheid de kroon. Nadere toelichting op dit punt zal wel niet nodig zijn. Looninflatie is onontkoombaar, alleen al vanwege sociale motieven. In ieder systeem dient de mens centraal te staan en de ekonomie is derhalve een hulpmiddel voor het levensgeluk van de totale bevolking. In principe dient een werknemer door zijn arbeid zijn levensnivo te kunnen handhaven. Een verwijzing naar de gevolgen van een aftopping in een indexeringssysteem, zoals 5C door de overheid toegepast, is hier ook op zijn plaats. De enige inflatieverwekkende oorzaak die de overheid kan bestrijden zonder er met de nodige kleerscheuren vanaf te komen, is een stringent toezicht te houden op de kredietverstrekking van de banken. Dit is mogelijk door middel van direkte of indirekte maatregelen van de Centrale Bank, de Bank van de Nederlandse Antillen. In het kort komt het er wel op neer, dat de rol van de overheid in de inflatiebestrijding allesbepalend is.

Wanneer we weten dat we in onze extreem open ekonomie al ruim 75% van de inflatie importeren en dus voor wat de resterende 25% betreft zelf hooguit enige invloed kunnen uitoefenen op de prijsstijgingen, dan kunnen we alleen maar konkluderen dat we met overheden, zonder duidelijke ekonomische planning, inflatie niet kunnen bestrijden. In de praktijk komt het erop neer dat we met inflatie moeten leren leven.
Voor wat de situatie nu betreft hebben we over het afgelopen jaar, 1980, een inflatie gehad van 16%. Als we zien dat de V.S. in dezelfde periode 14% inflatie had, dan valt onze inflatie nog wel mee. De meeste landen van Zuid- en Midden-Amerika liggen boven ons percentage.
Toch mogen we niet de konklusie trekken dat het zondermeer wel goed zal gaan. Om ons levenspeil te kunnen handhaven, zullen we toch wel bepaalde maatregelen moeten

nemen. Eigenlijk is het handhaven van onze ekonomie niet voldoende.
Zolang de werkeloosheid niet is teruggebracht binnen redelijke grenzen, zullen we onze ekonomie juist dienen te versterken. Op dit moment is de werkeloosheid op Curacao ruim 20% en op Aruba plm. 9%, wanneer we de tewerkgestelden van de T.A.V. als zijnde werkeloos beschouwen. Al hebben we positieve ekonomische cijfers, overschotten op de betalingsbalans en dergelijke, zolang de werkeloosheid niet is teruggedrongen tot hooguit 2% friktiewerkeloosheid, zal dit duiden op een zeer ongelijke inkomensverdeling. Door de wet van vraag en aanbod in een vrije, open ekonomie, zal bij een groot aanbod van voornamelijk ongeschoolde krachten, de prijs voor de arbeid laag zijn als er onvoldoende arbeidsplaatsen aanwezig zijn. Aan de andere kant zal de prijs voor hooggeschoold werk hoog zijn als er te weinig hooggeschoold kader aanwezig is. Hieruit kunnen we konkluderen dat er eerst een arbeidsevenwicht dient te zijn tussen vraag en aanbod in alle sektoren en op alle nivo's, voor we tot een eerlijke inkomensverdeling kunnen komen. Dat de overheid in dit proces een crusiale rol dient te vervullen staat buiten kijf. Zij zal daarom het vrije marktmechanisme aan banden moeten leggen.

De rol van de overheid in de inflatiebestrijding kan allesbepalend zijn.

Ekonomie:
volkshuishouding.

inflatie:
geldontwaarding, we hebben steeds meer guldens nodig om hetzelfde te kunnen kopen.

prijsindexcijfer:
prijzen herleidt tot een percentage gerelateerd aan een bepaald basisjaar dat op 100 wordt gesteld.

konsumptiepakket:
de verzameling van delen, waaraan we ons inkomen besteden.

betalingsbalans:
een overzicht voor een bepaalde periode, welke aangeeft de betalingen en ontvangsten van het buitenland in goud, deviezen en overige internationale betaalmiddelen.

inflatiespiraal:
loon- en prijspiraal in geval van handhaving van het reële loon. Prijsverhoging van produkten lokt loonsverhoging uit wat weer prijsverhoging tot gevolg zal hebben.

100% indexering:
volledige kompensatie van de gestegen kosten voor levensonderhoud.

reëel loon:
handhaving van de koopkracht van het loon d.m.v. 100% indexering.

giraal geld:
direkt opeisbare vorderingen bij bank- en giroinstellingen, waarover beschikt kan worden d.m.v. cheque of overschrijvingen.

open ekonomie:
ekonomie afhankelijk van en gericht op het buitenland.

friktiewerkeloosheid:
ontstaat door het veranderen van baan, als gevolg van aflopende projekten;
konjunkturele werkeloosheid, door verminderen van totale vraag (hotelsektor, A.L.M.);
strukturele werkeloosheid;
blijvende werkeloosheid als gevolg van verandering in de struktuur van de ekonomie (olie-industrie).

vrij marktmechanisme:
voortkomend uit liberale overheidspolitiek,
overheid treft geen maatregelen voor wat betreft produkten-, arbeid- of kapitaalmarkt.

van het BESTUUR

A mother's prayer

Dear Lord,

In these troubled times, when teachers are corrupting our children, teaching them to be disrespectful to their parents and elderly people, encouraging them to dress in an indecent manner and inculcating them with communism, I beseech Thee to come to our aid. Protect our children from this terrible evil we call Teachers!

Strengthen those forces which fight this evil.
We thank Thee, o Lord, for our many disc-jockeys, may they multiply. Make our children take heed of their inspirational words and the music they play, so that they may be strengthened to resist indecency, corruption, drugs, communism and sex.
Bless our discotheques, so that they may continue to protect the old culture and propagate decency and respect.

Let Thy light shine on songfestivals, miss-contests and especially carnival and mini-carnival. May these foundations of christian morals increase in number and splendour, so that these institutions may continue to counteract the decay of morals caused by our teachers! But most of all, we ask your mercy and blessings for Jossy Mansur, staunch defender of public and private morals, of our culture, of our customs and of democratic principles. Aid and strengthen him in his unceasing struggle against the forces of communism, which threaten to engulf us.

Strew roses on his path and let wealth fall like manna from the heavens into his many waiting coffers.
And while You are at it Lord, do not forget to protect our international warriors against the Red Menace.
Bless Ronald Reagan, Seaga, Baby Doc, Videla, Stroessner, Meza, Pinochet and the Military Junta of San Salvador and those whom I may have forgotten.

Thank you Lord.

Van de redaktie

Artikelen met eventuele illustraties (liefst zwart-wit) dienen uiterlijk de 15e van elke maand in het bezit van de redaktie te zijn om in het nummer van de daaropvolgende maand gepubliceerd te kunnen worden. Redactie-adres: Sabana Blanco 36.

DE ONDERWIJS KOMMISSIE

Nadat we in voorgaande nummers reeds de aktiviteiten van de kommissie voor lichamelijke opvoeding en van de bibliotheekcommissie hebben belicht, is het nu de beurt aan de onderwijskommissie.
Wat doet de onderwijskommissie, wie zit erin en hoe is ze ontstaan?

M. STEPHENS

C. BRUCE

R. OOMEN

Om bij het begin te beginnen: de onderwijskommissie is eigenlijk ontstaan rond het jaar 1975 in de vorm van een pedagogisch-didactische werkgroep, die zich meer ging bezighouden met problemen van onderwijskundige aard. Een lang leven was deze werkgroep echter niet beschoren, want na ongeveer een jaar werd ze weer opgeheven ten gevolge van een met de toenmalige politieke situatie samenhangende algehele malaise in de vakbond. Het is toen een hele tijd bijzonder slapjes geweest in de bond, tot op 4 april 1979 het bondsbestuur weer enkele mensen bij elkaar riep om vervolgens een nieuwe onderwijskommissie op te richten.

Onderwijskommissie nieuw leven ingeblazen

Aanleiding voor de wedergeboorte van de onderwijskommissie was het feit, dat de Simar werd uitgenodigd om in diverse eilandelijke en landelijke kommissies zitting te nemen.
De bedoeling van de onderwijskommissie was om een heterogene groep van mensen uit alle takken van het onderwijs bij elkaar

C. KELKBOOM

te brengen, met als belangrijkste doelstellingen:

a. Uitbreiding van de eigen kennis door uitwisseling van gedachten en ervaringen.
b. Het bestuderen van rapporten, diskussiestukken, vakbladen, informatiebladen, boeken etc.;
c. Het kritisch analyseren van het huidige onderwijssysteem;
d. Het kritisch analyseren van de huidige maatschappij op weg naar onafhankelijkheid;
e. Het uitwerken van een nieuwe visie op maatschappij en onderwijs;
f. Het verstrekken van informatie aan het onderwijsveld;
g. Het kontinu gaande houden van een diskussie over het onderwijs. Dit kan op verschillende manieren, bijv. door het organiseren van onderwijsdagen, studiedagen/weekends, workshops, informatie-avonden etc.

Aktiviteiten onderwijskommissie

Vanuit deze doelstellingen heeft de onderwijskommissie diverse aktiviteiten ontwikkeld. In een steeds wisselende samenstelling is de kommissie meestal tweewekelijks bij elkaar gekomen en heeft op die manier verschillende papers kunnen produceren ten behoeve van diverse instanties en gelegenheden. Zo heeft men in de (inmiddels ter ziele gegane?) *eilandelijke* onderwijskommissie de Simarleden met raad en daad bij kunnen staan d.m.v. het uitzoeken van achtergrondinformatie, hetgeen meestal inhield, dat er binnen de onderwijskommissie van de Simar een "kleine kommissie" werd gevormd, die

D. Hoevertz

In principe wordt er elke woensdagavond vergaderd.

zich dan specifiek bezig ging houden met de bestudering van bepaalde relevante literatuur, om vervolgens de resultaten van die studie met de gehele onderwijskommissie door te spreken. Op deze wijze werd er tevens gepoogd een min of meer uniforme visie te vormen bij de leden van de onderwijskommissie ten aanzien van het gehele onderwijssysteem en alles wat daarmee samenhangt.
In overleg met de landelijke Beleidsnotakommissie, die advies uitbrengt aan het ministerie van onderwijs t.a.v. het ministerieel beleid, heeft de onderwijskommissie zich vervolgens beziggehouden met de voorbereidingen en de organisatie van 3 onderwijsdagen: 1 dag, op 25 mei 1979, t.b.v. Mavo, ETAO en Havo-opleidingen; 1 dag, op 1 juni 1979, t.b.v. het Basis-, BBO- en Kleuteronderwijs; 1 dag, op 8 juni 1979, voor het Nijverheidsonderwijs.
Het doel van de onderwijsdagen was tweeledig: Enerzijds wilde de bond meer informatie van de mensen in het veld met betrekking tot problemen die er bestonden en nog steeds bestaan. Anderzijds was het de bedoeling de leden een kans te geven om tot bezinning te komen over de fundamentele problemen van ons onderwijssysteem. Over wat er op die dagen naar voren is gebracht zullen we hier niet verder uitweiden. In het juli/augustusnummer van Skol i Komunidat staat het een en ander daarover.
Wat de geproduceerde papers betreft noemen we hier het werkstuk "Enkele denkbeelden over Onderwijs en Onafhankelijkheid", waarvan een bewerkte versie t.b.v. bezoekende kamerleden is gemaakt en "De taak van het kleuter- en basisonderwijs in onze maatschappij".
Tevens heeft de onderwijskommissie een reactie gegeven op het regeerprogramma van het kabinet-Martina voor wat betreft het onderwijsgedeelte.

Een nieuw werkplan

Ondanks de verschillende aktiviteiten die de onderwijskommissie ontwikkelde, kwam men toch vaak in moeilijkheden. Het ontwikkelen van een algemene onderwijsvisie m.b.t. alle leden van de kommissie kwam vaak in botsing met specifieke actuele problemen die ad hoc om een oplossing vroegen. Hierdoor kwam het, dat de kommissie op gegeven moment in een situatie terecht kwam, waarin ze, door het grote aantal gevarieerde problemen waarmee de leden van de kommissie naar voren kwamen, slechts tot weinig daden kon komen. Daarom werd in mei 1980 besloten tot het opstellen van een nieuw werkplan. De taak van de onderwijskommissie zou drieledig moeten zijn:

1. Het stimuleren en verzorgen van de specifieke onderwijskundige standpunten van de Simar. Dit kan gerealiseerd worden door:
   a. het (wederom) formuleren van een duidelijke onderwijsvisie die gerelateerd is aan de specifieke situatie van de Antillen en Aruba;
   b. een hierop gestoelde onderwijsplanning.
2. Het overbrengen van het onder punt 1 vermelde naar de achterban i.c. de bevolking.
3. Het koördineren van vakgroepen en kommissies binnen de Simar werkzaam, om zodoende tot enige uniformiteit te kunnen komen.

Sinds de afgelopen grote vakantie heeft men getracht om volgens dit plan te werken. Men heeft getracht een leerplan te ontwikkelen rond het thema "Toerisme". Door een onvoldoende motivatie bij alle leden van de kommissie en door enkele mutaties in de samenstelling van de leden van de kommissie, is dit evenwel niet van de grond gekomen.
Tevens kan men als oorzaak hiervoor aanvoeren het feit dat de kommissie eigenlijk nooit met een agenda, een voorzitter en een notulist heeft gewerkt. Hierdoor was het moeilijk om als groep over één specifiek onderwerp te praten, zodat de vergaderingen vaak verzandden in een warboel van problemen. Dat er zoveel problemen in een vergadering naar voren gebracht werden, had ook te maken met de toch nog te ruime taakomschrijving. Men heeft daarom de taakomschrijving wat meer vernauwd, zodat het doel van de onderwijskommissie thans luidt:

1. Het advies uitbrengen aan het bestuur voor wat betreft standpunten die van haar op onderwijskundig gebied verlangd worden.
2. Het koördineren van de werkgroepen binnen de Simar die op onderwijskundig gebied bezig zijn.

Punt 1 houdt in, dat de onderwijskommissie van het bestuur regelmatig onderwerpen krijgt toegespeeld die een duidelijk standpunt vereisen.
Punt 2 houdt in, dat de onderwijskommissie het onderling kontakt tussen de reeds genoemde werkgroepen bevordert, bijv. middels het beleggen van kommissie-avonden en het bijwonen van diverse kommissievergaderingen.

De onderwijskommissie gereorganiseerd

Ook organisatorisch is de onderwijskommissie een andere richting opgegaan. Met het oog op een wat efficiënter verloop van de vergaderingen van de onderwijskommissie, is nu besloten om een voorzitter, annex gespreksleider, in te stellen, een notulist en iemand die na elke vergadering een besluitenlijst opstelt. De agenda wordt voornamelijk aan de hand van bij het bestuur binnengekomen problemen, die een duidelijke algemene onderwijsvisie vereisen, opgesteld. In deze opzet heeft de kommissie zich onlangs beziggehouden met de voorbereidingen van een onderwijsdag op de J. F. Kennedyschool in verband met een wetsvoorstel t.b.v. het L.T.O. Het ziet er naar uit, dat de onderwijskommissie in haar huidige vorm weer vele vruchten zal afwerpen ten behoeve van een positieve ontwikkeling op onderwijsgebied in onze samenleving. De leden van de onderwijskommissie zijn D. Hoevertz, C. Bruce, M. Stephens, R. Halley, C. Keklboom en R. Oomen.
In principe wordt er elke woensdagavond vergaderd. Indien er nog meer mensen zijn die mee willen werken in de onderwijskommissie, dan zijn ze van harte welkom.

estorbo pe skolnan na san nicolas dor di truknan di pitch

Aña pasá algun maestronan a ripará ku nan ta haña hopi molester di e truknan ku ta karga pitch. Papiando ku nan koléganan i alumnonan nan a tende ku no ta nan só tin molester. Pa ta kompletamente sigur ku no ta na e skol ei so ta haña estorbo, Skol i Komunidat a traha un enkuesta chikito i a mande pa tur e skolnan den e mesun kaya. Maestronan i alumnonan por a kontesta e preguntanan. E resultado tabata ku na: 1. Promer lugá mayoria parti tin molester di e boroto ku e truknan ta hasi. 2. Riba e pregunta ki ora bo tin mas molester por bisa ku e kontesta nan ta repartí riba henter dia (7.45-13.30). 3. No tin diferensia entre truknan yen of bashí, tur dos ta causa boroto. 4. E mayoria ta pensa ku e truknan ta kore mas ku 5 biaha durante ora di skol. 5. E minuutnan ku ta bai perdí pa motibo di e boroto aki ta wordo estimá entre 1 i 5. 6. Keho a wordo duná na gobierno, polis i kabesantenan di skol, pero no a trese niun kambio.

Ku e resultado di e enkuesta Skol i Komunidat a papia ku doñonan di e truknan, esta sres. Eduardo de Veer i Wilfred Ho-Sing-Loy, di respektivamente Associated Transport Organisation i Heavy Equipment. Tambe nos a papia ku sr. Ivan Kelie di afdeling Verkeerspolitie Balashi.

For di e entrevistanan nos a haña bastante informashon, pero na sierto momento e informashon di un partido no tabata kuadra ku esun di e otro partido. Tur dos kompania a nenga ku ta nan truknan ta okashonando e molester pe skolnan i ta tira e kulpa ariba otro.

Entrevista ku sr. Ho-Sing-Loy

Primeramente nos a papia ku sr. Ho-Sing-Loy di Heavy Equipment i esaki ta e relato di e entrevista:

"No ta nos so ta koriendo. Ta dos kompania ta karga pitch, esta Heavy Equipment i Associated Transport. Nos ta traha pa dia i trahadornan ta wordo pagá pa dia. A.T.O. ta paga pa biaha. Nos tin 3 auto, e resto ta di Veer. Nos ta kore entre 1 i 8 biaha pa dia. Ora barko mester wordo karga ta traha overtime. E shofernan mag di kuminsa traha mas tempran, basta ku nan traha 8 ora pa dia. Awor nos tin 6 luna ta traha. E pitch ta wordo transportá pa Barkadera kaminda bapor ta hibé Hulanda (Maastricht, Beatrixhaven) i ta wordo mesklá ku steenkool pa traha asfalt. Nos shofernan no ta kore mas ku 40 km, loke ta e velosidat máksimo den kaya i e pitch ta wordo tapá ku lona pa evita ku e bula afó; esei ta regla di trafiko pa truknan ku ta karga algo ku por bula. E motornan di nos truknan ta nobo i no ta saka mucho huma. Un truk grandi ta hasi mas boroto, pero ta karga mas. E trabou aki lo dura un 3 pa 4 aña mas, pero e no ta produktivo. Si mi stop, de Veer lo kore mas. Nos a skohe e ruta di Pastoor Hendrikstraat pa motibo ku e kaminda ta mas hancho. E truknan ta tuma 15 minut pa karga na Grapefield i ta dura 1 ora ariba e trajekto. Si e trabou aki stop 40 hende ta bai kas i gobierno no lo juda nan".

Entrevista ku sr. Eduardo deVeer

"Associated Transport tin por lo menos 10 aña ta kargando pitch. Nos ta kore ku hopi kuidou pa publiko no tin nada di keha. Aktualmente nos tin 3 truk grandi ta transporta pitch. Nos no tin truk chikito. E truknan ta wordo tapá ku lona pa e pitch no bula. E shofernan tin ordo pa no surpasá e velosidat máksimo di 40 km. Ku nan por hasi esei mi no ta konsiente. Nos ta traha di 7'or te 6'or. Esey kier men ku e truknan ta kore 7 a 8 biaha pa dia. Trabou di karga pitch ta 15 minut i e rit pa Barkadera i descargá ta tuma 1 ora pa 1 ora i mei. Ta imposibel pa bolbe Grapefield den menos di un ora.

E shofernan ta wordo pagá pa dia i ta haña stuifpremie (ora bo traha ku produktonan sushi). Nos outonan ta wordo gekeur tur aña i ora no tin trabou di pitch ta usa nan pa hala kontainer of karga na waf.

Nos truknan ta kapasitá pa karga 8 bapor pa aña di cada un 2.500 toneladas pa aña. Trabou no ta vast, ora e kompania mester di pitch, nos ta kuminsa kargé i transporté pa Barkadera. E truknan di Heavy Equipment ta karga hopi mas. Den e término di 6 luna nan a karga 31.500 toneladas loke ta 3 bapor. Nan ta forsa e motornan mas. Tempo di guerra Lago a benta 600.000 toneladas di pitch na Grapefield. Nos a karga 200.000. No ta resta mucho kos mas. Nos no ta traha tur siman, pero Heavy Equipment si ta traha

EDUARDO DE VEER

tur dia i hasta den weekend. Aktualmente nan ta huur truknan di Associated Transport pa karga e pitch. Den kuminsamento nos tabata pasa den Bernhardstraat, pero e kaminda ta mucho smal i tin hopi kas. Pastoor Hendrikstraat ta hopi mas hancho i no tin hopi kas ey banda. E pitch mester bai onuke ku no tin demanda grandi pe. E preis no mag di sali foi merkado. Si bo hasi e trayekto mas largo dor di kambio di ruta, anto e ora lo tin konsekuensia ekonómiko i tambe lo trese sushedat pa e restaurant i tiendanan den besindario (Lagoweg)".

Verkeerspolitie

Skol i Komunidat a papia ku sr. Ivan Kelie di Verkeerspolitie, pa waak kiko polis por hasi kontra e truknan aki. Lastimamente ku polis no tin e poder pa aktua kontra nan loke ta konserní e boroto. Polis ta chek si e karga ta kubrí ku lona ora ta karga produkto ku ta bula afó i tambe e velosidat of otro foutnan kontra reglanan di trafiko. Aña pasá despues di keho di koremento duro a hala atenshon di e shofernan di truknan di pitch den e programa Siguridad den trafiko na televishon. Desde e tempo ei no a drenta ningun keho mas. Sr. Kelie a bisa tambe ku e truknan mag di pita ora yega un krusada peligroso komo waarschuwing.
Si e truknan mester bai pasa den Bernhardstraat pa motibo ku nan ta stroba e lesnan ne skolnan, anto e ora polis lo manda nan bek pa Pastoor Hendrikstraat, pasobra ei e caminda ta mas hancho i tin poko kas. Segun sr. Kelie ta e planning di konstrukshon di e skolnan banda di e kaminda aki ta malo. Tin un plan pa rekonstrukshon di kaminda nobo, pero por warda hopi aña ariba su ehekutashon.
Un konseho ku nos a haña ta pa manda un carta (keho) serka gezaghebber tokante e asunto aki, pero e ta duda ku nos lo haña un kontesta lihé. Of pidi un entrevista ku sr. Remie Zaandam.

Konklushon

E entrevistanan a wordo tení den luna di november 1980, i promer i despues di nan shofernan di e truknan a kore masha poko-poko.

Portá ku dia e skolnan mester a yena e enkuesta, e hendenan por a wak ku e truknan ta kumpli ku e velosidat máksimo di 40 km. Pero esei ta un medida ku no a yuda, ya ku mayoria tabata sigur ku nan ta kore mas duro i hasi hopi boroto. Despues di e entrevistanan tambe nan kier a mustra ku nan ta koperando i a kore algun dia poko-poko, sperando asina ku niun hende no tin nada mas di keha.

No ta e skolnan so ta sufri di e truknan, sino a kaminda tambe. Di banda di Abraham de Veerschool te ku e krusada ku Weg Seroe preto e kaminda no por a karga burako. Si bo purba skapa un bo ta kai den un otro. Tur biaha ku un truk kai den un burako, esaki ta bira mas grandi.

Awor ku tempo di Carnaval ta aserkando i nan mester hasi uso di e kaminda, DOW a bai dreché i yena e burakonan. Pero aki algun luna e situashon lo bira meskos i awasero lo yuda hasié pió.
Tambe e waf di Barkadera ta bayendo atras; e kaminda a haya burako i e lamá ta wordo sushá dor di e pitch ku ta bula i kai den lamá.

Ta lamentabel ku ounke doñonan di e truknan a laga sa ku nan ta dispuesto pa, konhuntamente ku e sindikato yega na un solushon, e desishon mester bin di parti di gobierno, ya ku polis no por hasi nada. Nos ta puntra nos mes si e personan den gobierno berdaderamente ta interesá den progresa di nos enseñansa, pasobra pa un bon enseñansa nos mester di sirkunstansianan faborabel i esei no ta e kaso ku e desordo ku e truknan ta hasiendo ultimamente.

Modern Arubaans onderwijs

Drs. A. F. Vogelzang

Met dank aan Bonset, Ten Brinke, Van Calcar, Freire, Anna Frank Stichting e.a.

Aruba is economisch gezien een randverschijnsel van het kapitalisme: men heeft op of rond onze "klip" vooralsnog geen natuurlijke rijkdommen aangeboord, wij hebben alleen onszelf aan te bieden, we moeten vriendelijk zijn in de olie, de hotels en de offshore.
Het onderwijs leert de kinderen en voedt hen op. Daarom volgt nu eerst iets over het denken en komt pas daarna de kijk op het leren ter sprake.

Naar nieuwe doelstellingen

De pessimist denkt: Er is toch niets aan te doen, het gaat zo als het moet gaan; de optimist zegt: "We kunnen er iets aan doen, we hebben motieven, we kiezen, we zijn dus verantwoordelijk. "Een gesloten systeem gaat uit van dat systeem, het weigert of verkracht nieuwe informatie; een open denktrant gaat uit van de realiteit, bouwt nieuwe informatie in en herziet zonodig de eigen mening. De kapitalist wil zo "goed" mogelijk leven ten koste van wie of wat ook; de socialist wil samen werken, ieder zet zich in met alle krachten en mogelijkheden, de taken worden eerlijk verdeeld, ieder krijgt naar behoefte of voor zover er is (de democraat laat na bespreking de meerderheid zeggen wat er gaat gebeuren).
Het oude, antagonistische, exclusieve, of-of denken leert ons, ik krijg dat stuk kaas of jij krijgt het, ik ga er aan of jij gaat eraan, er is een overwinnaar mogelijk; het nieuwe, inclusieve, en-en denken redeneert, laten we het stuk kaas samen delen, laten we samen in vrede leven, anders gaan we er allemaal aan, er is geen overwinnaar mogelijk, denk aan de nucleaire bommen. Problematisch, zindelijk, realistisch denken stelt, dat er 3 soorten problemen zijn: sommige worden gemaakt, bevolkingsexplosie, zulke dingen moeten we niet (meer) doen; aan sommige kan niemand iets doen, iedereen moet sterven, zulke zaken moeten we moedig onder ogen zien en aanvaarden; sommige kunnen we oplossen, hongersnood, laten we onze energie op zulke facetten richten, laten we de dingen doen en maken die de mensen werkelijk nodig hebben. Tot slot dienen we na te denken over onszelf: wij zijn vrij geboren, maar slecht geprogrammeerd en mede bepaald door omstandigheden die wij niet bij machte zijn te veranderen; wij zijn voor het geluk geboren, wij hopen, wij verwonderen ons, maar wij zijn meestal niet gelukkig, vaak wanhopig en nogal eens teleurgesteld; wij zijn voor de ander geboren, maar wezenlijk alleen; wie gelukkig wil zijn, moet tevreden zijn met wat hij is en heeft, al is het vaak verdrietig weinig, moet de ander vertrouwen ondanks het gevaar daarvan en de vele teleurstellingen, moet weten te spelen, wat doen, zich niet vervelen, moet sterk zijn om voor zichzelf en de ander te zorgen, moet veel geven maar ook eisen; weg met mythe en taboe, sociale rechtvaardigheid i.p.v. uitbuiting, terug naar de kleine woonkern en het ambachtelijk, ophouden met onnodige en gevaarlijke dingen fabriceren, ons toeleggen op het musische en speelse en op de ontspanning, het mensbederf door centralisatie en specialisatie en systematisch machteloos houden stoppen, ons zelf worden in alle opzichten, de balans opnieuw opmaken, we zijn er, we zijn er samen, we zijn er maar kort, laten we er dus samen iets van maken en het leven dat berust op toeval en zinloos is zinvol maken, laten we rekening houden met elkaar en het werk (dat nodig is) eerlijk verdelen, laten we de scheidslijnen opheffen en onze mentaliteit en daden herzien voor het te laat is, voor het mensdom wordt weggevaagd door depletie, crowding, pollutie, oorlog tussen de rassen of tussen de have's en de have not's, laten we geloven in onszelf, in de ander en in de aarde, die klein is, nog kleiner is de ecosfeer, we zitten samen op het ruimteschip de aarde en niemand kan eraf. Wij willen de jeugd optimistisch opvoeden, met een open denktrant, socialistisch, democratisch, modern, zindelijk, menselijk.

We hebben alleen onszelf aan te bieden. We moeten vriendelijk zijn.

Emancipatorisch onderwijs

Normaal functioneel onderwijs is onderwijs waar de leerlingen iets van leren wat ze naar eigen oordeel of op korte termijn praktisch kunnen gebruiken of alleen maar boeiend vinden, anders gezegd, onderwijs dat van praktisch nut is voor de leerlingen met het oog op weerbaarheid en aanpassing plus interessant voor hen. Een mens kan en wil niet voortdurend strijd leveren tegen een voor hem en anderen onrechtvaardige maatschappij; hij wil ook enigszins op de been blijven in die maatschappij, hij wil weten hoe die precies werkt in de praktijk, hij wil zich aan bepaalde dingen, eventueel tijdelijk, aanpassen, ook al is hij ertegen; en hij heeft daarnaast dingen die hem interesseren, maar die helemaal niet op politiek terrein hoeven te liggen. De leraar krijgt van de staat een grote institutionele macht mee om zijn kwalificatie- en socialisatie-opdracht, het bedrijfsleven eist bruikbare werknemers, uit te kunnen voeren; er is een maatschappelijk gegeven tegenstelling tussen leraar en leerling, maar de leraar is geen marionet, de leraar en de leerling zijn niet willoos gevangen in het net van het systeem, er is wel degelijk ruimte voor solidariteit tussen hen tweeën, de leraar kan wel degelijk werken voor de wensen en de echte belangen van de (levende) leerling, het kunnen zelfs de zijne zijn. De regering kiest als bemiddelaar tussen de wensen van het bedrijfsleven, winstvergroting en groei, plus de welvaart en het welzijn van de burgers toch ook niet automatisch altijd voor de eerste groep (denk aan onze benzineprijs).

Het onderwijs is geen winstgevende zaak, daarom geeft het bedrijfsleven, hoe belangrijk het ook is, dit uit handen aan de regering, die het weer uitbesteedt aan de leerkrachten, gefinancierd uit belastinggeld van burger en bedrijf, waardoor leerkracht en leerling echter de kans krijgen zichzelf bewust te worden van hun situatie en hun eigen belangen te stellen naast of boven die van staat en bedrijf. Zo komt de maatschappelijke verandering te liggen in het verlengde van een menswaardiger, socialistisch onderwijs. Inderdaad gaat het in de meeste basisschoolklassen conformerend, concurrerend, autoritair, vervreemdend, maatschappelijk bewusteloos, tegenstellingen verhullend toe, maar er zijn ook onderwijzers die juist het tegengestelde bij hun leerlingen nastreven. Emancipatorisch onderwijs leert de leerlingen als groep of klasse opkomen voor de gezamenlijke belangen, zich niet laten afschepen met de huidige ongelijkheid in inkomens, werk- en woonsituatie, een verziekt milieu, een continue oorlogsdreiging, zich niet laten indoctrineren of ontmoedigen, het systeem en de (eigen) mentaliteit durven bevechten. Leerinhouden en werkwijzen moeten gekozen worden op basis van een analyse van de maatschappelijke positie van de categorie leerlingen waarmee wordt gewerkt, deductief, ze moeten de problemen herkennen, er mag niet over de hoofden heen worden gepraat. De leerlingen moeten zoveel mogelijk gestimuleerd worden om hun ervaringen, problemen en wensen in te brengen, inductief, zodat zij invloed kunnen uitoefenen op structurering en inhoud van het leerproces, al dreigt het gevaar dat het verband met de maatschappelijke verhoudingen moeilijk meer gelegd kan worden. Bij maatschappelijke vorming moet toch de relatie tussen de beide net genoemde uitgangspunten worden gelegd in een zo goed mogelijke synthese van een geleid en begeleid leerproces. De leraar vraagt bij elk onderwerp zich 3 dingen af: is het in het belang van mijn leerlingen, heeft het op een of andere manier een duidelijke relatie met hun huidige of toekomstige maatschappelijke positie, zullen mijn leerlingen het kunnen gaan herkennen als belangrijk voor henzelf? Zo komt hij van onderwerp tot thema. Daarna presenteert hij het thema aan de leerlingen. Willen die er inhoudelijk mee aan de gang, dan is het tot een zinvol thema geworden. Dus nooit als volgt redeneren: ik breng iets in de klas wat ik in het belang van mijn leerlingen vind; ik roep daarmee conflicten op met diegenen die, geïndoctrineerd als ze zijn, ook na uitleg mijnerzijds, hun eigenbelang niet zien, en dus mijn les niet zinnig vinden; willen diegenen niet toch meedoen, dan gebruik ik mijn institutionele autoriteit als leraar en dwing ze ertoe. De kwaliteit van het onderwijs wordt niet bepaald door wat er onderwezen wordt, maar door wat er opgestoken wordt. Je leert niet onder dwang, misschien nog wel woordjes en simpele vaardigheden, maar geen diepliggende attitudes t.o.v. mens en maatschappij. Niet alle normaal functioneel onderwijs is emancipatorisch.

Goed emancipatorisch onderwijs is altijd normaal functioneel. Wij kiezen voor normaal functioneel onderwijs, ideëel en praktisch.

GRAWATA

Un tempo bo ta paga hondenbelasting i bo ta haya un medaya pa kolga na garganta di bo kachó.
Awendia e asunto ta "in" atrobe.
Hopi di e politikonan a haya un medaya di reina Beatrix.

✱

AVISO 1:
Banco Equis de Venezuela ta buska paradero di un tal señor J.M. pa un asunto bieu. E persona aki lo ta domisilia na Aruba pero ta karga pasaporte venezolano.

✱

AVISO 2:
Ultimamenta a ser nota ku ladronan aki na Antiyas no ta buska solamente hojas i plaka pero tambe ta interesa den listanan di abonado. Nos ta konseha tur redakshon di korant i revista pa warda nan lista di abonado den un kaha fuerte!

✱

Fons van der Stee a bin duna les atrobe. Ta ki dia su alumnonan ta bai haña nan diploma droogzwemmen A?

✱

Vox Populi, Vox Dei: Betico a instala un hot-line ku shelo!

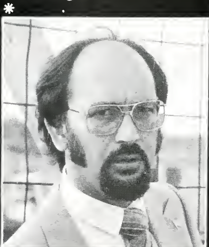
✱

E politikonan di Aruba kier bai Den Haag komo un bloke, ounke ku niun di nan tin un bista uniforme di e mesa na kual nan tin ku sinta. Un ta papia di un mesa rondó i e otro ta papia di un mesa redonda...

✱

Mirando aña 80 hopi hende logra haña nan brevet pa bula avion. Te asta Grace Bareño a haña esun di dje: het brevet van onvermogen!

✱

E "man of the year" tambe a haña su "steekpenning of the year"?

✱

Jossy a disidi di kumpra avion pa ora lektornan no ta lesa su korant mas e laganan kai for di laira pa tog mira si tin hende ta les'e.

✱

Tele-Aruba ta yuda pa ekonomisa koriente. E programashon ta asina bon ku bo por sende bo t.v. pa mira novela 30 minut i notisia 30 minut.

Si bo ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat, yena e formulario aki bou i mandé mas pronto posibel pa nos na e sigiente adres:

SKOL I KOMUNIDAT, CHUCHUBISTRAAT 4, ARUBA

Nos ta suplikabo pa manda bo check huntu ku e formulario.
Tambe ta posibel pa depositá e suma riba nos kuenta bankario: A.B.N. nr. 31.47.886.

- -

Si, mi ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat pa e prèis di:

☐ *Antiyas:* *NAf. 25,— pa 10 numero*
☐ *Hulanda:* *NAf. 25,— pa 10 numero (ku bapor), ku avion NAf. 40,—*
☐ *Otro paisnan:* *NAf. 25,— pa 10 numero*

(Por fabor, marke un x den loke ta aplikable pa bo).

NOMBER: ....

ADRES: ....

Por fabor, sea asina bon di NO manda paga via postwissel.

Adhuntu mi ta ☐ *manda un check*
☐ *depositá e suma riba boso kuenta bankario*

E preisnan aki ta konta pa tur aplikashon ku nos ta risibi despues di 1-1-1981.   *Firma* ....